

NEGÁCIA UDALOSTNEJ HISTÓRIE A HISTORICKÝ OPTIMIZMUS:
HISTORICKÁ IDEOLÓGIA SVETOZÁRA HURBANA VAJANSKÉHO (1881 – 1897)

KAROL HOLLÝ

HOLLÝ, Karol. The negation of event history and historical optimism: the historical ideology of Svetozár Hurban Vajanský (1881 – 1897). *Historický časopis*, 2009, 57, 2, pp. 243–269, Bratislava.

By analysing selected texts by S.H. Vajanský from the period 1881 – 1897, the author points to his conception of history, in the context of his national ideology and conception of the policy of the Slovak National Party (Slovenská národná strana) at the end of the 19th century. Vajanský's historical argumentation rests on two different but inter-connected interpretations of national history. The first starts from the concept of the Slovak nobility as an elite group in the society of the Kingdom of Hungary, the only group able to represent the mass of the nation. However, instead of this, it voluntarily "broke its connection with its people", which is the cause of national poverty. Vajanský, however, did not find any cause for pessimism, but for optimism, thanks to the fact that the role of representing the mass of the nation had been taken up by the national intelligentsia. On this basis, he constructed a second interpretation of national history based on their negation. According to him, the Slovak people remembered "prehistoric times", but remained untouched by "historic times", which, in the interpretation of the author, meant event or political history. The negation of event history led to historical optimism – the Slovak nation still had its history in front of it.

History of national ideology. Ideology of the Slovak National party 1881 – 1897. Svetozár Hurban Vajanský. History as ideological argument (historical ideology).

Svetozár Hurban Vajanský¹ sa spomína v každom syntetizujúcom spracovaní dejín slovenského národného hnutia, resp. dejín národných ideológií na prelome 19. a 20. storočia² a existuje aj relatívne veľký počet štúdií zameraných špeciálne na Vajanského ná-

1 Kedže Svetozár Hurban sa koncom 19. storočia stal známym aj ako Svetozár Hurban Vajanský, resp. len Vajanský, používam aj ja tento pseudonym. Autorom tohto pseudonymu bol Viliam Pauliny-Tóth, pozri: PETRUS, Pavol. Realizmus, moderna a začiatky proletárskej literatúry (Od zrušenia Matice slovenskej do vzniku Československej republiky) 1875 – 1918. In PIŠÚT, Milan (ed.). *Dejiny slovenskej literatúry*. Bratislava : Vydavateľstvo Osveta, 1962, s. 340. V citáciach používam Hurbanove meno, tak je uvedené v citovanom prameni, resp. ak nie je uvedené, tak používam variant HURBAN-VAJANSKÝ, Svetozár v hranatých zátvorkách.

2 Napr.: BUTVIN, Jozef. Česko-slovenské vzťahy koncom 19. a začiatkom 20. storočia (1880 – 1914). In Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Historica, 1978–79, roč. 29–30, s. 13–57; KLOBUCKÝ, Robert. *Hlasitické hnutie: národ a sociológia. Začiatky sociologického myslenia na Slovensku*. Bratislava : Sociologický ústav SAV, 2006, 165 s.; KOVÁČ, Dušan. *Slováci & Česi. Dejiny*. Bratislava : Academic Electronic Press, 1997, 137 s.; KOVÁČ, Dušan et al. *Slovensko v 20. storočí. Prvý zväzok. Slovensko na začiatku storočia 1901 – 1914*. Bratislava : Veda, 2004, 292 s.; PODRIMAVSKÝ, Milan. *Slovenská národná strana v druhej polovici XIX. storočia*. Bratislava : Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1983, 243 s.; PODRIMAVSKÝ, Milan. Rusofilstvo ako prejav národnobrannej ideológie slovenského národného hnutia v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch 19. storočia. In *Historické štúdie* 20, 1976, s. 101–137; PODRIMAVSKÝ, Milan. Kollárovská a štúrovská koncepcia